

Europese
Commissie

Het Europees Sociaal Fonds aan het werk

Meer banen, minder marginalisering

Iemand met een baan loopt minder risico op armoede en is nauwer betrokken bij de maatschappij. Op de arbeidsmarkt komt echter niet iedereen gelijk aan de start. Werk vinden kan moeilijker zijn voor sommige sociale groepen en individuen. Vanwege hun etnische afkomst, opleidingsniveau, handicap of leeftijd ervaren sommige mensen de arbeidsmarkt als gesloten. Bovendien wordt dat probleem nog versterkt door het moeilijke economische klimaat.

Projecten gesteund door het Europees Sociaal Fonds (ESF) kunnen hulp bieden aan wie, ondanks de nationale beleidslijnen ter bestrijding van werkloosheid en armoede, door de mazen van het net valt.

Tussen 2007 en 2013 behoorde een derde van alle mensen in het doelpubliek van ESF-projecten tot een kansarme groep: 9% had een handicap, 12% was migrant, 4% behoorde tot een minderheids-groep zoals de Roma en 9% behoorde tot andere kwetsbare groepen.

Het Fonds hanteert een tweeledige aanpak om de barrières te slopen die sommige mensen weerhouden van een volledige deelname aan de samenleving, om zo sociale uitsluiting te vermijden. Bepaalde ESF-projecten werken rechtstreeks met risicogroepen, via opleiding, advies en betere arbeidsmogelijkheden. Andere projecten pakken de publieke perceptie en sociale systemen aan, door bewustmaking over de effecten van vooroordelen en door overheidsdiensten te verbeteren.

Het ESF — iedereen actief betrekken

Door de armoedecyclus te doorbreken door mensen aan een baan te helpen ...

In de strijd tegen sociale uitsluiting wordt het ESF op verschillende manieren in de EU gebruikt, naargelang de cultuur en de behoeften van de betrokken mensen. Het doel blijft echter gelijk: mensen aan werk helpen en zo de vicieuze cirkel van armoede en marginalisering doorbreken. Sociale ondernemingen kunnen helpen om dat doel te bereiken.

Hoewel zulke bedrijven commercieel van aard zijn, is hun hoofddoel niet om winst te maken, maar om ten dienste te staan van hun gemeenschappen.

Een van de manieren waarop ze dat doen is door banen te creëren voor mensen die anders werkloos zouden blijven. Het ESF steunt een hele reeks van dergelijke ondernemingen, zoals The Welcome Café in Zweden, waar vrouwelijke migranten de kans krijgen om Zweeds te leren terwijl ze naar eigen vermogen werken.

Samenwerkingsverbanden tussen organisaties, ook op het niveau van plaatselijke gemeenschappen, kunnen een belangrijke rol spelen bij het vervullen van specifieke behoeften in een bepaalde regio. Het Fonds kan worden gebruikt om mensen aan de nodige vakkennis, vaardigheden en instrumenten te helpen, die ze nodig hebben voor het opzetten van projecten in hun gemeenschap, om de complexe problematiek van sociale uitsluiting aan te pakken.

Mensen kansen bieden is een van de prioriteiten van het Fonds, maar mensen moeten klaar zijn om die kansen te benutten. „Geïntegreerde trajecten naar werk” kunnen hen helpen dat te doen.

Het gaat om individuele begeleiding om de wensen en behoeften van de deelnemers te bepalen en daarvoor relevante opleiding te voorzien. Zodra de deelnemers de nodige vaardigheden hebben verworven, worden ze begeleid in de zoektocht naar een baan, met hulp en advies over sollicitatiebrieven en -gesprekken. Als ze werk vinden worden ze verder ondersteund, vaak in samenwerking met hun werkgever.

Door extra aandacht voor de kwetsbaarsten ...

Drugs- of alcoholverslaving, de plaatselijke taal niet machtig zijn, dakloos zijn, een gebrekkige gezondheidszorg, schulden en een beperkte toegang tot onderwijs, zijn factoren die mensen in de marginaliteit houden. Daarnaast verhinderen racisme en discriminatie dat mensen een actieve rol spelen in onze samenleving.

Het ESF steunt projecten om deze barrières op te heffen door advies, opleiding en onderwijs, ondersteuning voor zelfstandigen en toegang tot gezondheidszorg te bieden.

In het geval van mensen uit Romagemeenschappen — de Roma zijn de grootste etnische minderheid in de EU — brengen sommige ESF-projecten bemiddelaars en medehelpers uit de gemeenschap naar scholen om het pad te effenen voor Romakinderen. Andere projecten schuiven Romarolmodellen naar voren om jongeren te inspireren en te motiveren om naar school te blijven gaan. Voor zelfstandigen steunt het ESF Romavrouwen die een eigen onderneming willen opstarten om handwerk te verkopen.

Maar het blijft niet bij de Roma alleen. In Berlijn zijn bepaalde gehandicapte mensen gebaat bij een nieuwe aanpak van beroepsopleiding dankzij de diensten van gediplomeerde gebarentolken. Nog in Berlijn worden drugsverslaafden geholpen om leermethoden te vinden die voor hen werken, via flexibele planning. In Spanje worden nieuwe opleidingsmethoden gestimuleerd: zo gebruikt

Galicië ESF-steun om modulaire cursussen aan te bieden, waarmee ongeschoolde mensen basisvaardigheden kunnen verwerven.

Programma's voor „speciale leerlingen” in Estland

Een dagverblijf in Tallinn biedt al geruime tijd opvang voor kinderen en adolescenten met een handicap. Sinds 2000 versterkt het centrum „Käo” de onafhankelijkheid van kinderen door ze, samen met rehabilitatie, zelfverzorging en vaardigheden aan te leren.

Na deze basisopleiding konden de deelnemers echter nergens terecht voor een beroepsopleiding, want geen enkel programma was aangepast aan hun behoeften.

Dankzij ESF-steun kon het centrum, in samenwerking met het centrum voor voortgezet onderwijs van de Universiteit van Jyväskylä in Finland, cursussen uitwerken en leerkrachten opleiden om les te geven aan leerlingen met speciale behoeften.

In 2007 en 2008 werden dertig leerkrachten opgeleid en vandaag zijn er twee cursussen voor wie een beroepsopleiding in het centrum wil volgen.

Door discriminatie te bestrijden ...

Het ESF helpt mensen hun vaardigheden ontwikkelen en het nodige zelfvertrouwen op te doen om deel uit te maken van hun ruimere gemeenschap.

Om discriminatie op de werkvloer en in de maatschappij aan te pakken, ijvert het Fonds voor bewustmaking rond deze problematiek en worden bedrijven geholpen om betere praktijken in te voeren. Zo is er het project „Berlin Needs You!”, dat met ESF-steun werkgevers (voornamelijk in de overheidssector) aanmoedigt en helpt om tot een kwart van hun stageplaatsen in te vullen met jongeren van buitenlandse origine. Binnen de eerste drie jaar is het aantal stagiaires in de overheidssector nagenoeg verdubbeld.

Een innovatieve benadering van kinderopvang

Goede kinderopvang vinden is een hele uitdaging, en sommige vrouwen blijven dan ook noodgedwongen thuis om op de kinderen te passen. In heel Europa zitten kleuterklassen in het openbaar onderwijs vaak overvol en de privéalternatieven zijn voor velen te duur. In Tsjechië doen sommige werkgevers daar wat aan met steun van het ESF.

Zij richten in bedrijven crèches op, „kindergroepen” genaamd, voor 7 tot 24 kinderen. De opvang wordt op verschillende manieren verzorgd: via plaatselijke scholen, sociale ondernemingen of de werkgevers zelf.

Overheidsdiensten houden vaak geen rekening met speciale behoeften. Het Fonds ondersteunt activiteiten om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, bijvoorbeeld door opleidingen voor personeel of door de aanpassing van de geboden diensten.

Wat ligt er in het verschiet?

Hoe vroeger men in een project aan de slag kan met mensen die het risico lopen op uitsluiting, hoe doeltreffender de interventie. Het Europees Sociaal Fonds zorgt voor extra efficiëntie door zijn activiteiten nauw af te stemmen op andere EU-fondsen, en zo een grotere impact te genereren en hulp te bieden aan mensen in elk stadium van hun leven.

Nieuwe oplossingen voor dringende maatschappelijke behoeften zijn meer dan ooit nodig, gezien het aanhoudend moeilijke economische klimaat. Sociaal innovatieve benaderingen kunnen een uitweg bieden. Als de werkloosheid toeneemt, worden kwetsbare groepen het hardst getroffen. Speciale aandacht voor steun aan sociale innovatie kan helpen om de impact ervan te verkleinen.

Het Fonds zal samenwerken met lokale partners, hen nog meer betrekken en hen ondersteunen met betere toegang tot financiering. Een belangrijke bijdrage aan de ESF-programma's is weggelegd voor onderwijsinstellingen, werknemersverenigingen, ngo's actief op het gebied van werkgelegenheid, sociale inclusie en kansarme groepen, en werkgeversorganisaties.

Meer informatie over het ESF:

<http://ec.europa.eu/esf>

Deze publicatie is beschikbaar in een elektronische versie in alle officiële talen van de EU.

© Europese Unie, 2014

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Publicatiebureau

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

ISBN 978-92-79-34103-8 (epub)
ISBN 978-92-79-33348-4 (online)

9 789279 333484
doi:10.2767/17177 (online)
doi:10.2767/88566 (epub)